

Agdenes kommune
Rådhuset
7316 LENSVIK

Deres ref

Vår ref
20/1279-

Dato
30. mars 2020

Høring – Rammevilkår for private tjenesteytere i barnevernet

Barne- og familiedepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i rammevilkårene for private tjenesteytere i barnevernet. Forslagene innebærer endringer i barnevernsloven. Ytterligere høringsforslag om endringer i barnevernsloven kommer i nær fremtid, bl.a. om nye kompetansekrav til ansatte i barnevernet.

Høringsfrist

Høringsfristen er 29. juni 2020. Høringsinstanser som har behov for lengre høringsfrist, bes be om det innen høringsfristen. Anmodninger om forlenget høringsfrist vil bli imøtekommet så langt det er forenelig med departementets videre arbeid med saken.

Bakgrunn

Det overordnede målet med forslagene er i størst mulig å grad sikre at private tjenesteytere brukes slik at de støtter opp under målene om et godt og effektivt barnevern. Målet er at hvert enkelt kjøp skal bidra til bedre kvalitet, eller samme kvalitet til en lavere kostnad, enn dersom det offentlige utførte oppgavene alene. Målet er også at private tjenesteytere brukes slik at de støtter opp under det offentliges ivaretagelse av sitt ansvar, dvs. at det bør tas hensyn til at kjøp av tjenester kan ha konsekvenser ut over det enkelte kjøp.

Rammevilkårene for private tjenesteytere i barnevernet skal sørge for at risikoen for svikt i form av uforsvarlige tjenester holdes lav. Det innebærer at det ikke skal gis rom for tjenester som ikke med tilstrekkelig sikkerhet ivaretar viktige hensyn som hensynet til barnets beste og prinsippet om rett hjelp til rett tid. Bruken av private tjenesteytere skal skje til lavest mulig kostnad, der all relevant ressursbruk medregnes. Rammevilkårene for private tjenesteytere og bruken av private i det statlige barnevernet skal støtte opp under kommunenes arbeid.

Høringsnotatet er resultat av en helhetlig gjennomgang av rammevilkårene for private tjenesteytere i alle deler av barnevernet. Gjennomgangen ble varslet i Prop. 73 L (2016-2017) Endringer i barnevernloven (barnevernsreform). Her heter det at departementet vil gjennomgå kommunenes rammer for bruk av private barnevernsaktører før ansvarsdelingen mellom stat og kommune endres, og mer spesifikt at kommunene må ha reell mulighet til å styre innholdet i og kostnadene ved fosterhjem når kommunene gis fullt finansieringsansvar. Gjennomgangen er også et ledd i oppfølgingen av anbefalinger i NOU (2018:18) Trygge rammer for fosterhjem (Fosterhjemsutvalget).

Leseveiledning

Departementets forslag er presentert i kap. 3 for det kommunale barnevernet og kap. 4 for fosterhjemsområdet. Konsekvensene av forslagene er drøftet i kap. 7, og overgangsordninger i kap. 6. For mange høringsinstanser vil det være tilstrekkelig å lese disse kapitlene. Det foreslås ingen konkrete endringer på institusjonsområdet, men departementet gir likevel en omtale i kap. 5 som det ønskes innspill til. Det faglige grunnlaget for gjennomgangen er presentert i kap. 2, praksis i andre nordiske land i kap. 8, og forslag til lovendringer i kap. 9 og 10. Høringsnotatet er oppsummert i kap. 1.

Nærmere om innholdet i forslagene

For det kommunale barnevernet foreslås det lovregulering som er ment å tydeliggjøre hva private tjenesteytere kan og ikke kan brukes til. Reguleringen suppleres med tiltak for å gjøre det enklere for kommunene bruke private på en god måte, når de velger å bruke private. Departementet foreslår å lovfeste kommunenes adgang til å la seg bistå av private tjenesteytere i utførelsen av lovpålagte oppgaver som innebærer utøvelse av offentlig myndighet. Departementet foreslår imidlertid også å lovfeste at enkelte slike oppgaver skal utføres av barnevernstjenesten selv, uten bistand fra private tjenesteytere.

For å gjøre markedet over private tjenesteytere mer oversiktlig og lette kommunenes kvalitetssikring, tar departementet sikte på å etablere en oversikt over leverandørene. Denne skal være frivillig både for leverandørene og kommunene å bruke. For å gjøre det enklere å gjennomføre gode kjøp, tar departementet også sikte på å etablere en nettbasert veileder for kjøpsprosessen.

Departementet ønsker innspill både på forslagene til lovregulering og de nevnte tiltakene.

Fosterhjem er et viktig og komplekst barnevernstiltak der private tjenesteytere i dag har flere roller: Som leverandører av fosterhjem de selv yter godtgjøring og støttetjenester til gjennom plasseringen, og som leverandører av tjenester til fosterhjem etter avtale med en kommune. Private aktører står derimot i dag ikke for noen vesentlig del av arbeidet med å rekruttere fosterhjem til kommunene. Departementet ser behov for å endre dette noe. Formålet er for det første å legge bedre til rette for at kommunene kan ivareta sitt ansvar for alle de barna som bor i fosterhjem, slik at barna mottar tiltak som er tilpasset deres behov igjennom hele plasseringen. For det andre er det behov for å legge bedre til rette for økt lokal rekruttering

av fosterhjem, der både kommuner, sivilsamfunnet og profesjonelle rekrutteringsaktører kan delta. Departementet foreslår derfor at alle ordinære fosterhjem skal være kommunale, dvs. ha sin avtale med en kommune alene. Private tjenesteytere skal fortsatt kunne drive rekruttering og opplæring av fosterhjem, og levere ulike tjenester inn i fosterhjemmet etter avtale med en kommune. Men private aktører skal etter dette forslaget ikke lenger kunne være mellomledd mellom det offentlige og ordinære fosterhjem. Hvis dette forslaget vedtas, legges det opp til at det skal gjennomføres med overgangsordninger som innebærer at barn ikke må flytte som følge av de nye reglene.

Når det gjelder såkalt spesialiserte fosterhjem, tilsvarende de statlige familiehjemmene slik disse er beskrevet i Prop. 73 L (2016-2017) om barnevernsreformen, ser departementet at et privat innslag kan gi gevinster blant annet som følge av de private aktørenes erfaringer fra institusjonsdrift. Også denne formen for privat tjenesteyting gir imidlertid noen utfordringer. Departementet hører derfor åpent om private fortsatt bør kunne levere spesialiserte fosterhjem som de selv inngår avtale om godtgjøring og støttetjenester med.

På institusjonsområdet er det avdekket utfordringer med både statlige og private barnevernsinstitusjoner. Departementet ser behov for å adressere noen av utfordringene som er felles for statlige og private barnevernsinstitusjoner før det gjennomføres endringer i rammevilkårene for private institusjoner. Formålet med å ha en omtale selv om det ikke foreslås endringer, er å peke på relevante problemstillinger, som høringsinstansene kan spille inn på og på den måten påvirke videre prosesser på institusjonsområdet. Vi ber om innspill til de vurderingene som presenteres. Vi ber høringsinstansene også påpeke eventuelle andre problemstillinger knyttet til private tjenesteytere på institusjonsområdet som bør følges opp. Når det gjelder sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere, ser departementet ikke behov for å gjøre endringer i rammevilkårene for private tjenesteytere.

Innsending av høringsuttalelse

Høringsfristen er, som nevnt innledningsvis, 29. juni 2020, med mindre lengre frist avtales. Høringsnotatet er også å finne på departementets nettside. Høringsuttalelser skal avgis digitalt på departementets nettside på regjeringen.no. Dette gjøres under "Send inn høringsssvar" (grønn knapp) lenger ned på siden. Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Departementet ber høringsinstansene vurdere om saken bør forelegges underordnede organer, medlemsorganisasjoner eller andre med interesse for saken som ikke er nevnt på listen. Også andre enn de som er nevnt på listen, er velkomne til å levere høringsuttalelse.

Med hilsen

Erik Bolstad Pettersen (e.f.)
Ekspedisjonssjef

Kai Finsnes
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer